

**Diagnoza delimitacyjna służąca
wyznaczeniu obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji
w gminie Pieńsk**

Wrocław, maj 2025 roku

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego w gminie Pieńsk.....	5
2.1 Wybór jednostek przestrzennych/delimitacyjnych.....	5
2.2 Wybór wskaźników pomiaru zjawisk kryzysowych.....	9
3. Diagnoza zjawisk w sferze społecznej.....	13
4. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej.....	22
5. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej.....	25
6. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	27
7. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej.....	29
8. Obszar zdegradowany.....	31
9. Obszar rewitalizacji.....	35
10. Spis map, tabel i wykresów.....	40

1. Wstęp

Gmina Pieńsk przystępuje do przeprowadzenia rewitalizacji zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2024 poz. 278).

Zgodnie z definicją¹ wynikającą z ustawy, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

W przypadku, gdy gmina zamierza realizować zadania własne, związane z przygotowaniem, koordynowaniem i tworzeniem warunków do prowadzenia rewitalizacji, Rada Miejska wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest zatem konieczne do tego aby realizować działania rewitalizacyjne w oparciu o Gminny Program Rewitalizacji.

Jako obszar zdegradowany definiuje się obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, gdzie ponadto stwierdzono występowanie co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów

budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar rewitalizacji to z kolei obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji:

- nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy,
- oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców.

Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja. Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar, na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwarteego, zasada niskoemisyjności.

Mając na uwadze powyższe, w celu opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Gmina Pieńsk przeprowadziła analizy, w których wykorzystwała obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

2. Delimitacja obszaru zdegradowanego w gminie Pieńsk

2.1 Wybór jednostek przestrzennych/delimitacyjnych

W celu nadania wybranym danym opisującym zjawiska kryzysowe kontekstu przestrzennego, konieczne było dokonanie podziału gminy Pieńsk na mniejsze jednostki przestrzenne. W gminie Pieńsk zdecydowano się wykorzystać podział wg sołectw oraz dokonać dodatkowego podziału miasta Pieńsk na mniejsze jednostki przestrzenne. W takim podejściu istotne było również to, że w przypadku takiego podziału uwzględniono parametry koncentracji ustalone w ustawie o rewitalizacji, tj. żadna z jednostek delimitacyjnych nie przekracza 20% powierzchni i 30% mieszkańców gminy. Nadmienić należy, iż przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji z jednostek delimitacyjnych wyodrębnione zostaną obszary zurbanizowane, wobec których zgodnie z ustawą rewitalizacji możliwe jest prowadzenie rewitalizacji. Oznacza to, że żadna z jednostek delimitacyjnych nie przekracza 20% powierzchni gminy w odniesieniu do powierzchni obszarów zurbanizowanych. Obszary zurbanizowane stanowią bowiem niewielki odsetek powierzchni w skali całej gminy Pieńsk.

Ostatecznie na potrzeby diagnozy delimitacyjnej gmina została podzielona na 13 jednostek przestrzennych:

- Pieńsk Centrum – jednostka obejmuje swoim zasięgiem część miejscowości Pieńsk. W skład jednostki wchodzi następujące ulice: Dąbrowskiego, Dworcowa, Fabryczna do nr 9, Kasztanowa, Kolejowa, Kościuszki, Mickiewicza 4, Ojca Michała Tomaszka, Robotnicza, Staszica, Bolesławiecka (numery nieparzyste 1-37 oraz numery parzyste 2-20), 8 Dywizji Wojska Polskiego (numery nieparzyste 1-9 oraz numery parzyste 2-6a), Hutnicza (numery 1-26),
- Pieńsk Północ – jednostka obejmuje swoim zasięgiem część miejscowości Pieńsk. W skład jednostki wchodzi następujące ulice: Chopina, Długa, Hutnicza (od nr nieparzystych 49 i od nr parzystych 52), Krańcowa, Krótka, Leśna, Łąkowa, Młyńska, Ogrodowa, Piastowska, Ruczajowa, Słoneczna, Spacerowa, Sudecka, Środkowa, Uroczą, Wróbla, Wspólna, Wycieczkowa, Zacisza, Zamiejska, Zgorzelecka (od numeru 52), Żagańska,
- Pieńsk Wschód – jednostka obejmuje swoim zasięgiem część miejscowości Pieńsk. W skład jednostki wchodzi następujące ulice: Bolesławiecka (bez numerów nieparzystych 1-37 oraz numerów parzystych 2-20), Chrobrego, Czarnieckiego, Elizy Orzeszkowej, Gospodarcza, Konopnickiej, Mieszka I, Pogodna, Polna, Prosta, Przejazdowa, Spokojna, Stefana Batorego, Wysoka, Zawiszy Czarnego, Zielone Wzgórze, Żółkiewskiego,

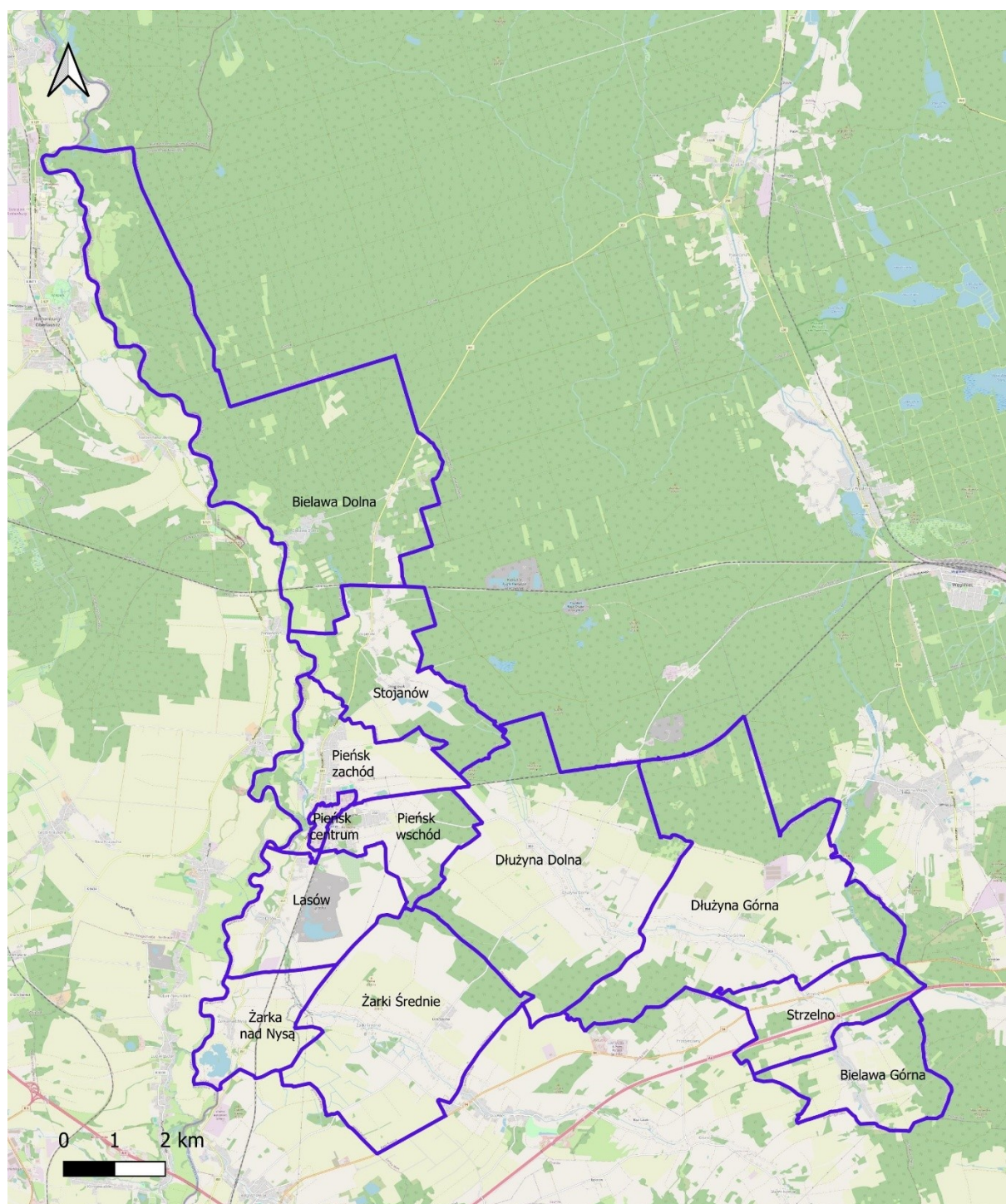
- Pieńsk Zachód – jednostka obejmuje swoim zasięgiem część miejscowości Pieńsk. W skład jednostki wchodzi następujące ulice: Akacyjowa, Boczna, 8 Dywizji Wojska Polskiego (bez numerów nieparzystych 1-9 oraz numerów parzystych 2-6a), Hutnicza (numery nieparzyste 27- 47 i nr parzyste 28-50), Jaśminowa, Karola Miarki, Fabryczna (od nr 10), Lipowa, Łużycka, Mickiewicza (bez nr4), Partyzantów, Plac Wolności, Strumykowa, Szkolna, Targowa, Traugutta, Zgorzelecka (do numeru 51),
- Bielawa Dolna
- Bielawa Górna
- Dłużyna Dolna
- Dłużyna Górna
- Lasów
- Stojanów
- Strzelno
- Żarka Nad Nysą
- Żarki Średnie.

Tabela 1. Podział delimitacyjny gminy Pieńsk

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności w 2023 r.	Odsetek ludności gminy (%)
1	Pieńsk Centrum	1387	16,88
2	Pieńsk Północ	1160	14,12
3	Pieńsk Wschód	904	11,00
4	Pieńsk Zachód	1636	19,91
5	Bielawa Dolna	275	3,35
6	Bielawa Górna	182	2,21
7	Dłużyna Dolna	714	8,69
8	Dłużyna Górna	386	4,70
9	Lasów	523	6,36
10	Stojanów	232	2,82
11	Strzelno	129	1,57
12	Żarka Nad Nysą	126	1,53
13	Żarki Średnie.	564	6,86
	SUMA	8218	100,00

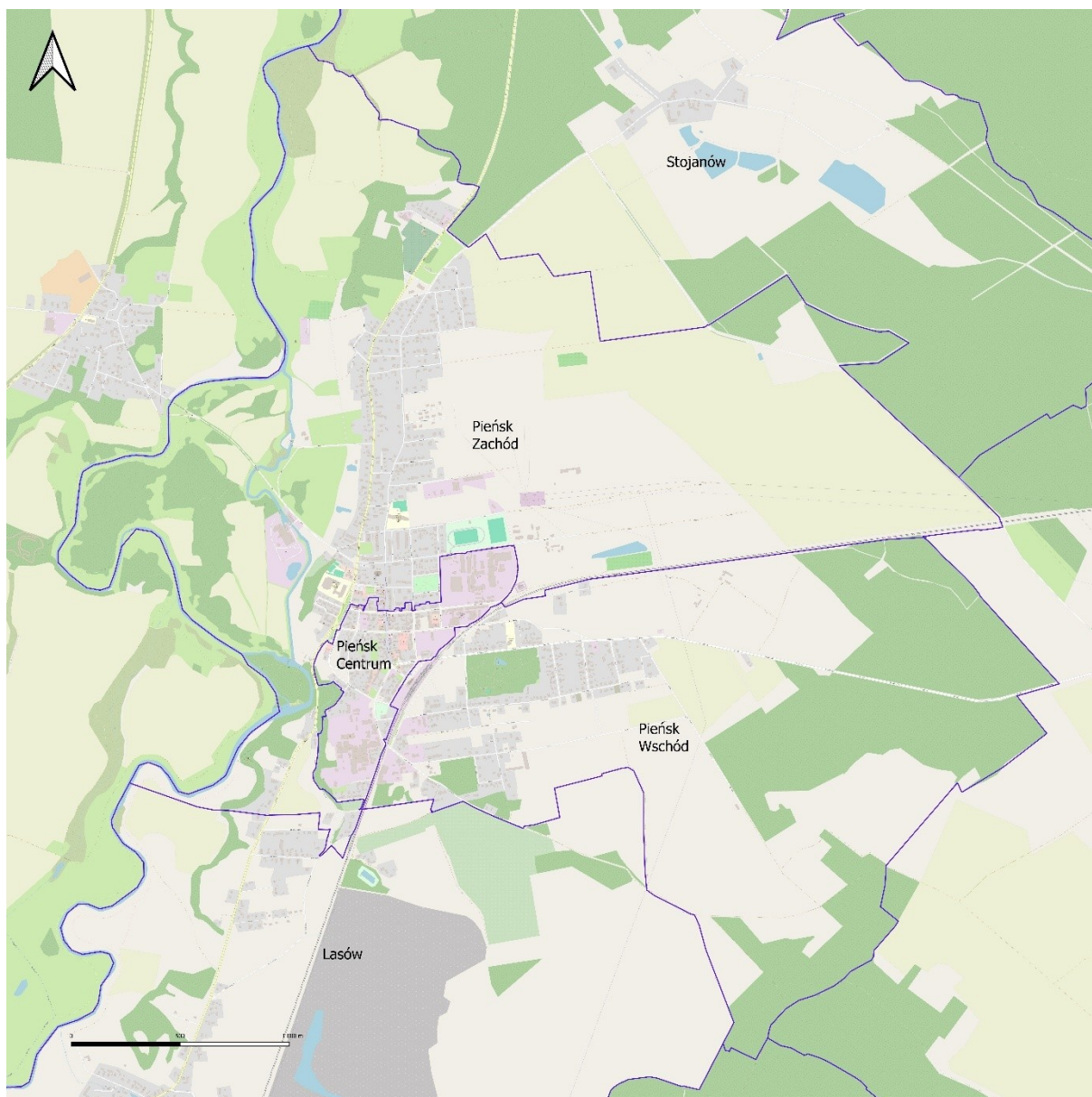
Źródło: opracowanie własne

Mapa 1. Podział delimitacyjny gminy Pieńsk

Źródło: opracowanie własne

Mapa 2. Podział delimitacyjny miasta Pieńsk

Źródło: opracowanie własne

2.2 Wybór wskaźników pomiaru zjawisk kryzysowych

Obszar zdegradowany to przestrzeń gminy, którą charakteryzuje koncentracja problemów społecznych. Na tym obszarze konieczne jest także stwierdzenie występowania problemów innych niż społeczne, np. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk wybranym problemom przypisano adekwatne wskaźniki pomiaru. W większości danych starano się zachować równowagę pomiędzy natężeniem danego zjawiska oraz jego skalą, mając na względzie różnorodność poszczególnych jednostek przestrzennych (np. rozproszona zabudowa jednorodzinna, zwarta zabudowa). Aby poszczególne dane cząstkowe, opisujące natężenie zjawiska lub jego skalę, zestawić ze sobą, konieczne było dokonanie standaryzacji danych. Standaryzacja danych umożliwiła sumowanie poszczególnych wyników obliczeń. W ten sposób możliwe było określenie koncentracji poszczególnych zjawisk na wybranym terenie przez sumowanie wartości wystandaryzowanych.

Istotne w doborze wskaźników było również przypisanie jednego ostatecznego wskaźnika (wystandaryzowanego) dla jednego zjawiska. W ten sposób w ostatecznej ocenie koncentracji zjawisk nie dochodzi do sytuacji nadreprezentacji wybranego zjawiska.

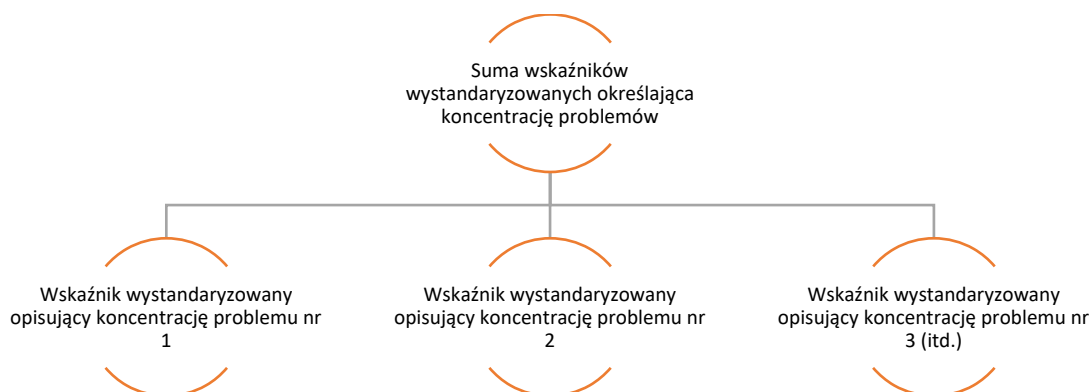
Rysunek 1. Schemat określania koncentracji problemu poprzez standaryzację danych

Źródło: opracowanie własne

Standaryzacja danych przeprowadzona została w formie transformacji liniowej w przedziale 0–1. Wartość 1 przyznawana będzie zawsze w przypadku najgorszej negatywnej oceny zjawiska (zarówno dla stymulant jak też destymulant). W kolejnym kroku wyniki standaryzacji poszczególnych zjawisk zostały zsumowane. Najwyższa suma wartości wystandaryzowanych wskazuje na koncentrację negatywnych zjawisk w jednostkach delimitacyjnych (przestrzennych).

Rysunek 2. Schemat określania koncentracji ogółu problemów poprzez sumowanie wystandaryzowanych danych

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

Dla stymulant:

$$W = \frac{x - \min}{\max - \min}$$

Dla destymulant:

$$W = \frac{\max - x}{\max - \min}$$

gdzie:

W – wystandaryzowana wartość wskaźnika

X – wyjściowa wartość wskaźnika

Min – minimalna wartość wskaźnika

Max – maksymalna wartość wskaźnika

Częstkowy wskaźnik wystandaryzowany to wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do przedziału od 0 do 1, gdzie wartość 0 przypisana jest danej o najmniejszej wartości, a wartość 1 – danej o największej wartości (w odniesieniu do problemu/zjawiska kryzysowego).

Syntetyczny wskaźnik degradacji to wynik liczbowy stanowiący sumę częściowych wskaźników wystandaryzowanych.

W celu doboru wskaźników pomiaru przeanalizowano szereg dostępnych danych. Po ich analizie dokonano ostatecznego wyboru wskaźników delimitacyjnych.

Tabela 2. Lista wskaźników wykorzystana do delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Sfera	Nazwa wskaźnika	Dane służące do obliczeń wartości wskaźnika
Sfera społeczna	1. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska depopulacji.	Zmiana liczby ludności dla okresu 2023/2019.
	2. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska starzenia się społeczeństwa.	- Zmiana odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności dla okresu 2023/2019 (natężenie zjawiska), - Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (skala zjawiska).
	3. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska ubóstwa.	- Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa na 100 osób (natężenie zjawiska), - Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa (skala zjawiska).
	4. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska niepełnosprawności.	- Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 osób (natężenie zjawiska), - Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności (skala zjawiska).
	5. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby.	- Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 osób (natężenie zjawiska), - Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (skala zjawiska).
	6. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska uzależnienia.	- Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu na 100 osób (natężenie zjawiska), - Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu (skala zjawiska).
	7. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska bezrobocia.	- Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 osób (natężenie zjawiska) - Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu bezrobocia (skala zjawiska).
Sfera gospodarcza	8. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację niskiej przedsiębiorczości osób w	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na

Sfera	Nazwa wskaźnika	Dane służące do obliczeń wartości wskaźnika
	społeczności ogółem.	100 osób, Zmiana liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w okresie 2023/2019.
	9. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.	Zmiana liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w okresie 2023/2019.
Sfera środowiskowa	10. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację przekroczenia standardów jakości środowiska związanych z występowaniem azbestu.	- Waga pozostałych do likwidacji odpadów azbestowych (skala zjawiska), - Waga pozostałych do likwidacji odpadów azbestowych na mieszkańca (natężenie zjawiska).
	11. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację niefunkcjonalnych rozwiązań technicznych dot. jakości środowiska – występowanie budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi	- Liczba budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi (skala zjawiska). - Liczba budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi na 100 osób (natężenie zjawiska).
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	12. Wskaźnik wystandaryzowany określający dostęp do publicznie dostępnych terenów zieleni.	Lokalizacja terenów zielonych na terenie gminy (parki, skwery).
	13. Wskaźnik wystandaryzowany określający niewystarczający stan rozwoju infrastruktury społecznej w zakresie dostępności do miejsc aktywności społecznej	Lokalizacja miejsc, gdzie realizowane są usługi z zakresu aktywizacji społecznej na terenie gminy (biblioteki, świetlice, obiekty kultury).
Sfera techniczna	14. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację dróg gminnych do modernizacji	- Długość dróg gminnych do modernizacji w relacji do długości dróg ogółem w jednostce delimitacyjnej (natężenie zjawiska), - Długość dróg gminnych do modernizacji (skala zjawiska).

Sfera	Nazwa wskaźnika	Dane służące do obliczeń wartości wskaźnika
	15. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska degradacji stanu technicznego obiektów zabytkowych – zły stan techniczny obiektów zabytkowych.	Liczba budynków/ obiektów zabytkowych komunalnych do remontu w jednostce delimitacyjnej (skala zjawiska).

Źródło: opracowanie własne

3. Diagnoza zjawisk w sferze społecznej

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska depopulacji

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie zmiany liczby ludności dla okresu 2023/2019. Źródłem danych były statystyki Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk z systemu ewidencji ludności. Wskaźnik wskazuje przestrzenie gminy, które ze względu na jakość życia i uwarunkowania społeczne wyludniają się, co pogłębia problemy społeczne oraz negatywnie wpływa na integrację i spójność społeczną.

Tabela 3. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z depopulacją

Lp .	Jednostka delimitacyjna	Stan ludności 2019 r.	Stan ludności 2023 r.	Zmiana w latach 2023/2019	Zmiana % w latach 2023/2019	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	8 595	8 218	-377	-4,39	-
1	Pieńsk Centrum	1 501	1 387	-114	-7,58	0,76
2	Pieńsk Północ	1 143	1 160	17	1,49	0,11
3	Pieńsk Wschód	927	904	-23	-2,45	0,39
4	Pieńsk Zachód	1 835	1 636	-199	-10,84	1,00
5	Bielawa Dolna	277	275	-2	-0,72	0,27
6	Bielawa Górna	179	182	3	1,68	0,09
7	Dłużyna Dolna	751	714	-37	-4,93	0,57
8	Dłużyna Górna	398	386	-12	-3,02	0,43
9	Lasów	508	523	15	2,95	0,00
10	Stojanów	243	232	-11	-4,53	0,54
11	Strzelno	129	129	0	0,00	0,21
12	Żarka Nad Nysą	133	126	-7	-5,26	0,60
13	Żarki Średnie	572	564	-8	-1,40	0,32

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska starzenia się społeczeństwa

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie zmiany odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (natężenie zjawiska) dla okresu 2023/2019 oraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym (skala zjawiska). Źródłem danych były statystyki Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk z systemu ewidencji ludności. Wskaźnik wskazuje koncentrację problemu starzenia się społeczeństwa w gminie Pieńsk.

Tabela 4. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze starzeniem się społeczeństwa

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób w wieku poprodukcyjny m 2023 r.	Odsetek osób w wieku poprodukcyjny m 2023 r.	Zmiana % w latach 2024/2019	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	2187	27	6,42	-
1	Pieńsk Centrum	374	27	5,08	0,66
2	Pieńsk Północ	322	28	-1,16	0,46
3	Pieńsk Wschód	213	24	8,63	0,50
4	Pieńsk Zachód	525	32	11,02	1,00
5	Bielawa Dolna	54	20	8,79	0,28
6	Bielawa Górna	53	29	10,91	0,32
7	Dłużyna Dolna	202	28	10,09	0,52
8	Dłużyna Górna	96	25	6,43	0,29
9	Lasów	126	24	10,26	0,41
10	Stojanów	34	15	-1,08	0,05
11	Strzelno	33	26	32,00	0,71
12	Żarka Nad Nysą	32	25	-3,49	0,00
13	Żarki Średnie	123	22	2,25	0,25

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska ubóstwa

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa (skala zjawiska) oraz udziału osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa na 100 osób (natężenie zjawiska). Źródłem były dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieńsku w zakresie liczby osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w 2023 r. Wskaźnik wskazuje koncentrację problemu ubóstwa w gminie Pieńsk.

Tabela 5. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z ubóstwem

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w 2023 r.	Udział osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 osób w 2023 r.	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	39	0,47	-
1	Pieńsk Centrum	18	1,30	1,00
2	Pieńsk Północ	1	0,09	0,06
3	Pieńsk Wschód	4	0,44	0,28
4	Pieńsk Zachód	2	0,12	0,10
5	Bielawa Dolna	2	0,73	0,34
6	Bielawa Górna	1	0,55	0,24
7	Dłużyna Dolna	4	0,56	0,33
8	Dłużyna Górna	3	0,78	0,38
9	Lasów	2	0,38	0,20
10	Stojanów	1	0,43	0,19
11	Strzelno	0	0,00	0,00
12	Żarka Nad Nysą	1	0,79	0,33
13	Żarki Średnie	0	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska niepełnosprawności

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności (skala zjawiska) oraz udziału osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 osób (natężenie zjawiska). Źródłem były dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieńsku w zakresie liczby osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w 2023 r.. Wskaźnik wskazuje koncentrację problemu niepełnosprawności w gminie Pieńsk.

Tabela 6. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z niepełnosprawnością

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności w 2023 r.	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 osób w 2023 r.	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	49	0,60	
1	Pieńsk Centrum	15	1,08	1,00
2	Pieńsk Północ	5	0,43	0,37
3	Pieńsk Wschód	7	0,77	0,59
4	Pieńsk Zachód	9	0,55	0,55
5	Bielawa Dolna	2	0,73	0,40
6	Bielawa Górna	1	0,55	0,29
7	Dłużyna Dolna	3	0,42	0,29
8	Dłużyna Górna	2	0,52	0,31
9	Lasów	1	0,19	0,12
10	Stojanów	2	0,86	0,47
11	Strzelno	0	0,00	0,00
12	Żarka Nad Nysą	1	0,79	0,40
13	Żarki Średnie	1	0,18	0,12

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (skala zjawiska) oraz udziału osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 osób (natężenie zjawiska). Źródłem były dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieńsku w zakresie liczby osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2023 r. Wskaźnik wskazuje koncentrację problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Pieńsk.

Tabela 7. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z długotrwałą lub ciężką chorobą

Lp .	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu choroby w 2023 r.	Udział osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu choroby na 100 osób w 2023 r.	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	19	0,23	
1	Pieńsk Centrum	9	0,65	1,00
2	Pieńsk Północ	0	0,00	0,00
3	Pieńsk Wschód	2	0,22	0,28
4	Pieńsk Zachód	2	0,12	0,21
5	Bielawa Dolna	1	0,36	0,31
6	Bielawa Górna	0	0,00	0,00
7	Dłużyna Dolna	1	0,14	0,16
8	Dłużyna Górna	1	0,26	0,24
9	Lasów	1	0,19	0,19
10	Stojanów	1	0,43	0,36
11	Strzelno	0	0,00	0,00
12	Żarka Nad Nysą	1	0,79	0,61
13	Żarki Średnie	0	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska uzależnienia

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu (skala zjawiska) oraz udziału osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu na 100 osób (natężenie zjawiska). Źródłem były dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieńsku w zakresie liczby osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w 2023 r. Wskaźnik wskazuje koncentrację problemu alkoholizmu.

Tabela 8. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z uzależnieniem

Lp .	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu w 2023 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu na 100 osób w 2023 r.	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	5	0,06	
1	Pieńsk Centrum	4	0,29	1,00
2	Pieńsk Północ	0	0,00	0,00
3	Pieńsk Wschód	1	0,11	0,32
4	Pieńsk Zachód	0	0,00	0,00
5	Bielawa Dolna	0	0,00	0,00
6	Bielawa Górna	0	0,00	0,00
7	Dłużyna Dolna	0	0,00	0,00
8	Dłużyna Górna	0	0,00	0,00
9	Lasów	0	0,00	0,00
10	Stojanów	0	0,00	0,00
11	Strzelno	0	0,00	0,00
12	Żarka Nad Nysą	0	0,00	0,00
13	Żarki Średnie	0	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska bezrobocia

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu bezrobocia (skala zjawiska) oraz udziału osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 osób (natężenie). Źródłem były dane z dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieńsku w zakresie liczby osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezrobocia na terenie gminy Pieńsk w 2023 r. Wskaźnik wskazuje koncentrację problemu bezrobocia w gminie Pieńsk.

Tabela 9. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska bezrobocia

Lp .	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2023 r.	Udział osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 osób w 2023 r.	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	62	0,75	
1	Pieńsk Centrum	21	1,51	1,00
2	Pieńsk Północ	2	0,17	0,10
3	Pieńsk Wschód	7	0,77	0,42
4	Pieńsk Zachód	12	0,73	0,53
5	Bielawa Dolna	3	1,09	0,43
6	Bielawa Górna	2	1,10	0,41
7	Dłużyna Dolna	4	0,56	0,28
8	Dłużyna Górna	3	0,78	0,33
9	Lasów	3	0,57	0,26
10	Stojanów	3	1,29	0,50
11	Strzelno	0	0,00	0,00
12	Żarka Nad Nysą	1	0,79	0,29
13	Żarki Średnie	1	0,18	0,08

Źródło: opracowanie własne

Suma wskaźników wystandaryzowanych określająca koncentrację problemów społecznych

Syntetyczny wskaźnik degradacji w odniesieniu do wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej, będący wynikiem liczbowym sumy wskaźników częściowych dla poszczególnych sfer problemowych wskazuje, że koncentracja problemów społecznych w gminie Pieńsk występuje w jednostce delimitacyjnej Pieńsk Centrum.

Tabela 10. Suma wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej określająca koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieńsk

Lp.	Jednostka delimitacyjna	1. Depopulacja	2. Starzenie się	3. Ubóstwo	4. Niepełnosprawność	5. Długotrwała choroba	6. Bezrobocie	7. Alkoholizm	Suma
1	Pieńsk Centrum	0,76	0,66	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	6,43
2	Pieńsk Północ	0,11	0,46	0,06	0,37	0,00	0,00	0,10	1,10
3	Pieńsk Wschód	0,39	0,50	0,28	0,59	0,28	0,32	0,42	2,78
4	Pieńsk Zachód	1,00	1,00	0,10	0,55	0,21	0,00	0,53	3,39
5	Bielawa Dolna	0,27	0,28	0,34	0,40	0,31	0,00	0,43	2,03
6	Bielawa Górna	0,09	0,32	0,24	0,29	0,00	0,00	0,41	1,35
7	Dłużyna Dolna	0,57	0,52	0,33	0,29	0,16	0,00	0,28	2,15
8	Dłużyna Górna	0,43	0,29	0,38	0,31	0,24	0,00	0,33	1,98
9	Lasów	0,00	0,41	0,20	0,12	0,19	0,00	0,26	1,19
10	Stojanów	0,54	0,05	0,19	0,47	0,36	0,00	0,50	2,11
11	Strzelno	0,21	0,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,93
12	Żarka Nad Nysą	0,60	0,00	0,33	0,40	0,61	0,00	0,29	2,23
13	Żarki Średnie	0,32	0,25	0,00	0,12	0,00	0,00	0,08	0,76

Źródło: opracowanie własne

4. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację niskiej przedsiębiorczości

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w 2024 r. oraz zmiany liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w okresie 2024/2019. Źródłem były dane GUS nt. podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na dzień 31.12.2024 r. oraz 31.12.2019 r. (w tym celu pozyskano stosowną bazę danych bezpośrednio z GUS). Wskaźnik wskazuje przestrzenie w gminie Pieńsk, w które charakteryzują się niską przedsiębiorczością.

Tabela 11. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z niską przedsiębiorczością

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba osób. prowadzących działalność. Gospodarczą w 2024 r.	Liczba osób. prowadzących działalność. gospodarczą. w 2024 na 100 osób	Zmiana liczby osób. prowadzących działalność. gospodarczą. w okresie w latach 2024/2019	Zmiana % liczby osób. prowadzących działalność. gospodarczą. w latach 2024/2019	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Pieńsk Centrum	101	7,3	-5	-4,7	0,79
2	Pieńsk Północ	52	4,5	-1	-1,9	1,00
3	Pieńsk Wschód	47	5,2	1	2,2	0,95
4	Pieńsk Zachód	86	5,3	-24	-21,8	0,94
5	Bielawa Dolna	26	9,5	-1	-3,7	0,62
6	Bielawa Górna	21	11,5	-2	-8,7	0,47
7	Dłużyna Dolna	75	10,5	0	0,0	0,55
8	Dłużyna Górna	33	8,5	4	13,8	0,70
9	Lasów	46	8,8	-3	-6,1	0,68
10	Stojanów	27	11,6	1	3,8	0,47
11	Strzelno	23	17,8	0	0,0	0,00
12	Żarka Nad Nysą	17	13,5	-4	-19,0	0,32
13	Żarki Średnie	60	10,6	-1	-1,6	0,54

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie zmiany liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w okresie 2024/2019. Źródłem były dane z GUS pochodzące z rejestru REGON nt. podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na dzień 31.12.2024 r. oraz 31.12.2019 r. (w tym celu pozyskano stosowną bazę danych bezpośrednio z GUS). Wskaźnik wskazuje przestrzenie, w których ubywa podmiotów gospodarczych, a tym samym wskazuje przestrzenie, w których można zdiagnozować problem słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Tabela 12. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze słabą kondycją lokalnych przedsiębiorstw

Lp .	Jednostka delimitacyjna	Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2024 r.	Zmiana liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w latach 2024/2019	Zmiana % podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w latach 2024/2019	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Pieńsk Centrum	114	-9	-7,3	0,60
2	Pieńsk Północ	62	2	3,3	0,23
3	Pieńsk Wschód	55	5	10,0	0,00
4	Pieńsk Zachód	103	-24	-18,9	1,00
5	Bielawa Dolna	28	-1	-3,4	0,46
6	Bielawa Górna	22	-1	-4,3	0,49
7	Dłużyna Dolna	82	4	5,1	0,17
8	Dłużyna Górna	38	3	8,6	0,05
9	Lasów	55	-1	-1,8	0,41
10	Stojanów	28	1	3,7	0,22
11	Strzelno	24	1	4,3	0,20
12	Żarka Nad Nysą	22	-2	-8,3	0,63
13	Żarki Średnie	63	-1	-1,6	0,40

Źródło: opracowanie własne

5. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację przekroczenia standardów jakości środowiska związanych z występowaniem azbestu

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie wagi pozostałych do likwidacji odpadów azbestowych (skala zjawiska) oraz wagi pozostałych do likwidacji odpadów azbestowych na mieszkańca (natężenie zjawiska). Źródłem był dane z systemu ewidencji odpadów azbestowych Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk. Wskaźnik wskazuje przestrzenie, w których występują odpady zagrażające zdrowiu mieszkańców i zwierząt.

Tabela 13. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z występowaniem odpadów azbestowych

Lp .	Jednostka delimitacyjna	Odpady azbestowe do likwidacji ogółem w kg	Odpady azbestowe do likwidacji ogółem na mieszkańca w kg (2024 r.)	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	319 698,6	38,90	
1	Pieńsk Centrum	4 142,7	2,99	0,03
2	Pieńsk Północ	487,5	0,42	0,00
3	Pieńsk Wschód	8 413,5	9,31	0,08
4	Pieńsk Zachód	1 730,9	1,06	0,01
5	Bielawa Dolna	31 190,0	113,42	0,57
6	Bielawa Górna	24 240,0	133,19	0,58
7	Dłużyna Dolna	67 791,0	94,95	0,77
8	Dłużyna Górna	4 044,0	10,48	0,06
9	Lasów	25 452,0	48,67	0,33
10	Stojanów	35 598,0	153,44	0,73
11	Strzelno	14 283,0	110,72	0,44
12	Żarka Nad Nysą	22 729,0	180,39	0,72
13	Żarki Średnie	79 597,0	141,13	1,00

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację niefunkcjonalnych rozwiązań technicznych dot. jakości środowiska – występowanie budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi typu piec kaflowy i trzon kuchenny (skala zjawiska) oraz liczby budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi na 100 mieszkańców (natężenie). Źródłem były dane z systemu ewidencji Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk. Wskaźnik wskazuje przestrzenie, które narażone są na zanieczyszczanie powietrza atmosferycznego powodowane przez sektor komunalny.

Tabela 14. Wyniki standaryzacji liniowej w zakresie występowanie budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi

Lp .	Jednostka delimitacyjna	Liczba budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi (piec kaflowy, trzon kuchenny)	Liczba budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi na 100 mieszkańców (2023 r.)	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	1286	16	-
1	Pieńsk Centrum	594	12	1,00
2	Pieńsk Północ	594	12	1,00
3	Pieńsk Wschód	594	12	1,00
4	Pieńsk Zachód	594	12	1,00
5	Bielawa Dolna	54	20	0,60
6	Bielawa Górna	40	22	0,64
7	Dłużyna Dolna	173	24	0,85
8	Dłużyna Górna	97	25	0,79
9	Lasów	117	22	0,73
10	Stojanów	40	17	0,50
11	Strzelno	0	0	0,00
12	Żarka Nad Nysą	30	24	0,68
13	Żarki Średnie	141	25	0,84

Źródło: opracowanie własne

6. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Wskaźnik wystandaryzowany określający dostęp do publicznych terenów zieleni

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie informacji dot. lokalizacji terenów zieleni na terenie gminy Pieńsk (tak/nie). Źródłem były informacje Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk dot. lokalizacji terenów zieleni (parków i skwerów). Wskaźnik wskazuje przestrzenie, w których brak jest publicznych terenów zieleni.

Tabela 15. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z dostępem do terenów zieleni

Lp	Jednostka delimitacyjna	Publiczne tereny zieleni	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Pieńsk Centrum	tak	0,00
2	Pieńsk Północ	tak	0,00
3	Pieńsk Wschód	tak	0,00
4	Pieńsk Zachód	tak	0,00
5	Bielawa Dolna	nie	1,00
6	Bielawa Górna	nie	1,00
7	Dłużyna Dolna	nie	1,00
8	Dłużyna Górna	nie	1,00
9	Lasów	nie	1,00
10	Stojanów	nie	1,00
11	Strzelno	nie	1,00
12	Żarka Nad Nysą	nie	1,00
13	Żarki Średnie	nie	1,00

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający niewystarczający stan rozwoju infrastruktury społecznej w zakresie dostępności do miejsc aktywności społecznej

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie lokalizacji miejsc, gdzie realizowane są usługi z zakresu aktywizacji społecznej na terenie gminy (biblioteki, świetlice, obiekty kultury). Źródłem były informacje Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk dot. lokalizacji miejsc aktywizacji społecznej. Wskaźnik wskazuje obszar, gdzie występują problemy związane z dostępnością do miejsc aktywności społecznej.

Tabela 16. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z zakresem dostępności do miejsc aktywności społecznej

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Miejsca aktywności społecznej	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk		
1	Pieńsk Centrum	Dom kultury i biblioteka	0
2	Pieńsk Północ		1
3	Pieńsk Wschód		1
4	Pieńsk Zachód		1
5	Bielawa Dolna		1
6	Bielawa Górna	Świetlica wiejska	0
7	Dłużyna Dolna	Świetlica wiejska	0
8	Dłużyna Górna		1
9	Lasów	Świetlica wiejska	0
10	Stojanów	Świetlica wiejska	0
11	Strzelno		1
12	Żarka Nad Nysą	Świetlica wiejska	0
13	Żarki Średnie	Świetlica wiejska	0

Źródło: opracowanie własne

7. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację dróg gminnych do modernizacji.

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie długości dróg gminnych wymagających modernizacji w jednostce delimitacyjnej (skala zjawiska) oraz długości dróg gminnych do modernizacji w relacji do długości dróg ogółem w jednostce delimitacyjnej (natężenie zjawiska). Źródłem są dane Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk nt. długości dróg gminnych i ich stanu technicznego wraz z lokalizacją. Wskaźnik wskazuje obszar, gdzie występują problemy związane ze złym stanem dróg gminnych.

Tabela 17. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze złym stanem technicznym obiektów zabytkowych

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Długość dróg gminnych do modernizacji w km	Udział dróg gminnych do modernizacji w ogólnej długości dróg gminnych	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk	13,68	31,1	-
1	Pieńsk Centrum	0,72	17,5	0,13
2	Pieńsk Północ	1,00	25,0	0,19
3	Pieńsk Wschód	2,00	40,9	0,32
4	Pieńsk Zachód	0,60	6,8	0,07
5	Bielawa Dolna	8,93	95,0	1,00
6	Bielawa Górna	0,00	0,0	0,00
7	Dłużyna Dolna	0,00	0,0	0,00
8	Dłużyna Górna	0,00	0,0	0,00
9	Lasów	0,43	100,0	0,54
10	Stojanów	0,00	0,0	0,00
11	Strzelno	0,00	0,0	0,00
12	Żarka Nad Nysą	0,00	0,0	0,00
13	Żarki Średnie	0,00	0,0	0,00

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska degradacji stanu technicznego obiektów zabytkowych

Wskaźnik wystandaryzowany obliczony został na podstawie liczby obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym (wymagających modernizacji, tj. do remontu) w jednostce delimitacyjnej (skala zjawiska). Źródłem są dane Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk nt. liczby budynków/ obiektów i ich stanu technicznego wraz z lokalizacją. Wskaźnik wskazuje obszar, gdzie występują problemy związane ze złym stanem obiektów zabytkowych.

Tabela 18. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze złym stanem technicznym obiektów zabytkowych

Lp	Jednostka delimitacyjna	Liczba obiektów zabytkowych wymagających remontu w 2024 r.	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Pieńsk		1
1	Pieńsk Centrum	1 (teren byłej Huty przy ul. Dąbrowskiego 44)	1
2	Pieńsk Północ		0
3	Pieńsk Wschód		0
4	Pieńsk Zachód		0
5	Bielawa Dolna		0
6	Bielawa Górna		0
7	Dłużyna Dolna		0
8	Dłużyna Górna		0
9	Lasów		0
10	Stojanów		0
11	Strzelno		0
12	Żarka Nad Nysą		0
13	Żarki Średnie		0

Źródło: opracowanie własne

8. Obszar zdegradowany

W celu wskazania obszaru gminy, w którym występuje koncentracja problemów społecznych oraz jednocześnie ma miejsce współwystępowanie negatywnych zjawisk pozaspołecznych poszczególne wyniki delimitacji cząstkowych, odnoszących się do wybranych problemów, zsumowano. W pierwszej kolejności zsumowano wartości cząstkowe wskaźników odnoszących się sfery społecznej. Degradacja może być potwierdzona w momencie, gdy poza problemami społecznymi identyfikuje się inne zjawiska problemowe ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

W ten sposób wybrano jednostki przestrzenne, w których stwierdzono najwyższe wartości sumy wskaźników sfery społecznej, jednocześnie charakteryzujące się występowaniem wysokich wartości wskaźników spoza sfery społecznej. Spośród tych jednostek przestrzennych dokonano wyboru obszaru zdegradowanego. Przy wyborze kierowano się zasadą zawężenia zakresu interwencji do obszaru, który nie przekracza 20% powierzchni gminy oraz 30% ludności gminy, tak aby zachować odpowiedni poziom koncentracji działań rewitalizacyjnych.

Za obszar zdegradowany w gminie Pieńsk uznano jednostkę delimitacyjną Pieńsk Centrum.

Wg danych Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk z 2023 r. obszar zdegradowany zamieszkały był przez 1387 osób, czyli 16,88% ludności gminy i ma powierzchnię 0,42 km² (424014 m²), co stanowi 0,38 % powierzchni gminy. We wskazanym obszarze stwierdzono najwyższe w skali gminy wartości wskaźników opisujących problemy społeczne, jak też inne problemy ze sfer środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Diagnoza delimitacyjna wykazała, iż jest to obszar koncentracji problemów społecznych oraz innych negatywnych zjawisk.

Tabela 19. Suma wystandaryzowanych wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Suma wskaźników	Suma wskaźników społecznych	Suma wskaźników pozaspołecznych	Liczba mieszkańców	Odsetek ludności gminy
1	Pieńsk Centrum	9,98	6,43	3,55	1387	16,88
2	Pieńsk Północ	4,52	1,10	3,42	1160	14,12
3	Pieńsk Wschód	6,14	2,78	3,35	904	11,00
4	Pieńsk Zachód	7,41	3,39	4,02	1636	19,91
5	Bielawa Dolna	7,28	2,03	5,25	275	3,35
6	Bielawa Górna	4,53	1,35	3,18	182	2,21
7	Dłużyna Dolna	5,49	2,15	3,34	714	8,69
8	Dłużyna Górna	5,58	1,98	3,60	386	4,70
9	Lasów	4,88	1,19	3,69	523	6,36
10	Stojanów	5,03	2,11	2,92	232	2,82
11	Strzelno	3,57	0,93	2,64	129	1,57
12	Żarka Nad Nysą	5,58	2,23	3,35	126	1,53
13	Żarki Średnie	4,54	0,76	3,78	564	6,86

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Suma wystandaryzowanych wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej – posortowana

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Suma wskaźników	Suma wskaźników społecznych	Suma wskaźników pozaspołecznych	Liczba mieszkańców	Odsetek ludności gminy
1	Pieńsk Centrum	9,98	6,43	3,55	1387	16,88
2	Pieńsk Zachód	7,41	3,39	4,02	1636	19,91
3	Bielawa Dolna	7,28	2,03	5,25	275	3,35
4	Pieńsk Wschód	6,14	2,78	3,35	904	11
5	Dłużyna Górna	5,58	1,98	3,6	386	4,7
6	Żarka Nad Nysą	5,58	2,23	3,35	126	1,53
7	Dłużyna Dolna	5,49	2,15	3,34	714	8,69
8	Stojanów	5,03	2,11	2,92	232	2,82
9	Lasów	4,88	1,19	3,69	523	6,36
10	Żarki Średnie	4,54	0,76	3,78	564	6,86
11	Bielawa Górna	4,53	1,35	3,18	182	2,21
12	Pieńsk Północ	4,52	1,1	3,42	1160	14,12
13	Strzelno	3,57	0,93	2,64	129	1,57

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Suma wystandaryzowanych wskaźników sfery społecznej i pozaspółecznej

Lp	Jednostka	Suma	Suma społ.	Suma poza społ.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Pieńsk Centrum	9,98	6,43	3,55	0,76	0,66	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,79	0,60	0,03	1,00	0,00	0,00	0,13	1,00
2	Pieńsk Zachód	7,41	3,39	4,02	1,00	1,00	0,10	0,55	0,21	0,00	0,53	0,94	1,00	0,01	1,00	0,00	1,00	0,07	0,00
3	Bielawa Dolna	7,28	2,03	5,25	0,27	0,28	0,34	0,40	0,31	0,00	0,43	0,62	0,46	0,57	0,60	1,00	1,00	1,00	0,00
4	Pieńsk Wschód	6,14	2,78	3,35	0,39	0,50	0,28	0,59	0,28	0,32	0,42	0,95	0,00	0,08	1,00	0,00	1,00	0,32	0,00
5	Dłużyna Górna	5,58	1,98	3,60	0,43	0,29	0,38	0,31	0,24	0,00	0,33	0,70	0,05	0,06	0,79	1,00	1,00	0,00	0,00
6	Żarka Nad Nysą	5,58	2,23	3,35	0,60	0,00	0,33	0,40	0,61	0,00	0,29	0,32	0,63	0,72	0,68	1,00	0,00	0,00	0,00
7	Dłużyna Dolna	5,49	2,15	3,34	0,57	0,52	0,33	0,29	0,16	0,00	0,28	0,55	0,17	0,77	0,85	1,00	0,00	0,00	0,00
8	Stojanów	5,03	2,11	2,92	0,54	0,05	0,19	0,47	0,36	0,00	0,50	0,47	0,22	0,73	0,50	1,00	0,00	0,00	0,00
9	Lasów	4,88	1,19	3,69	0,00	0,41	0,20	0,12	0,19	0,00	0,26	0,68	0,41	0,33	0,73	1,00	0,00	0,54	0,00
10	Żarki Średnie	4,54	0,76	3,78	0,32	0,25	0,00	0,12	0,00	0,00	0,08	0,54	0,40	1,00	0,84	1,00	0,00	0,00	0,00
11	Bielawa Górna	4,53	1,35	3,18	0,09	0,32	0,24	0,29	0,00	0,00	0,41	0,47	0,49	0,58	0,64	1,00	0,00	0,00	0,00
12	Pieńsk Północ	4,52	1,10	3,42	0,11	0,46	0,06	0,37	0,00	0,00	0,10	1,00	0,23	0,00	1,00	0,00	1,00	0,19	0,00
13	Strzelno	3,57	0,93	2,64	0,21	0,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,44	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne

9. Obszar rewitalizacji

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy, oraz zamieszkanym przez więcej niż 30% mieszkańców.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar, na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwarteego, zasada niskoemisowości.¹

Mając na uwadze to, że obszar zdegradowany nie przekracza dopuszczalnych ustawą o rewitalizacji wskaźników koncentracji: tj. 30% liczby mieszkańców oraz 20% powierzchni gminy, zdecydowano się wyznaczyć obszar rewitalizacji pokrywający się w całości z obszarem zdegradowanym. Za takim podejściem przemawia koncentracja zjawisk społecznych oraz występowanie innych problemów, w tym w szczególności w sferach środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Na obszarze rewitalizacji występują ponadto funkcje, które potwierdzają, iż obszar ten posiada szczególne znaczenie dla rozwoju gminy. Wg danych Urzędu Miasta i Gminy Pieńsk z 2023 r. obszar rewitalizacji zamieszkały był przez 1387 osób, czyli 16,88% ludności gminy i ma powierzchnię 0,42 km² (424014 m²), co stanowi 0,38 % powierzchni gminy. Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się istotnym znaczeniem dla rozwoju gminy Pieńsk.

¹ Źródło: Ustawa o rewitalizacji - praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016

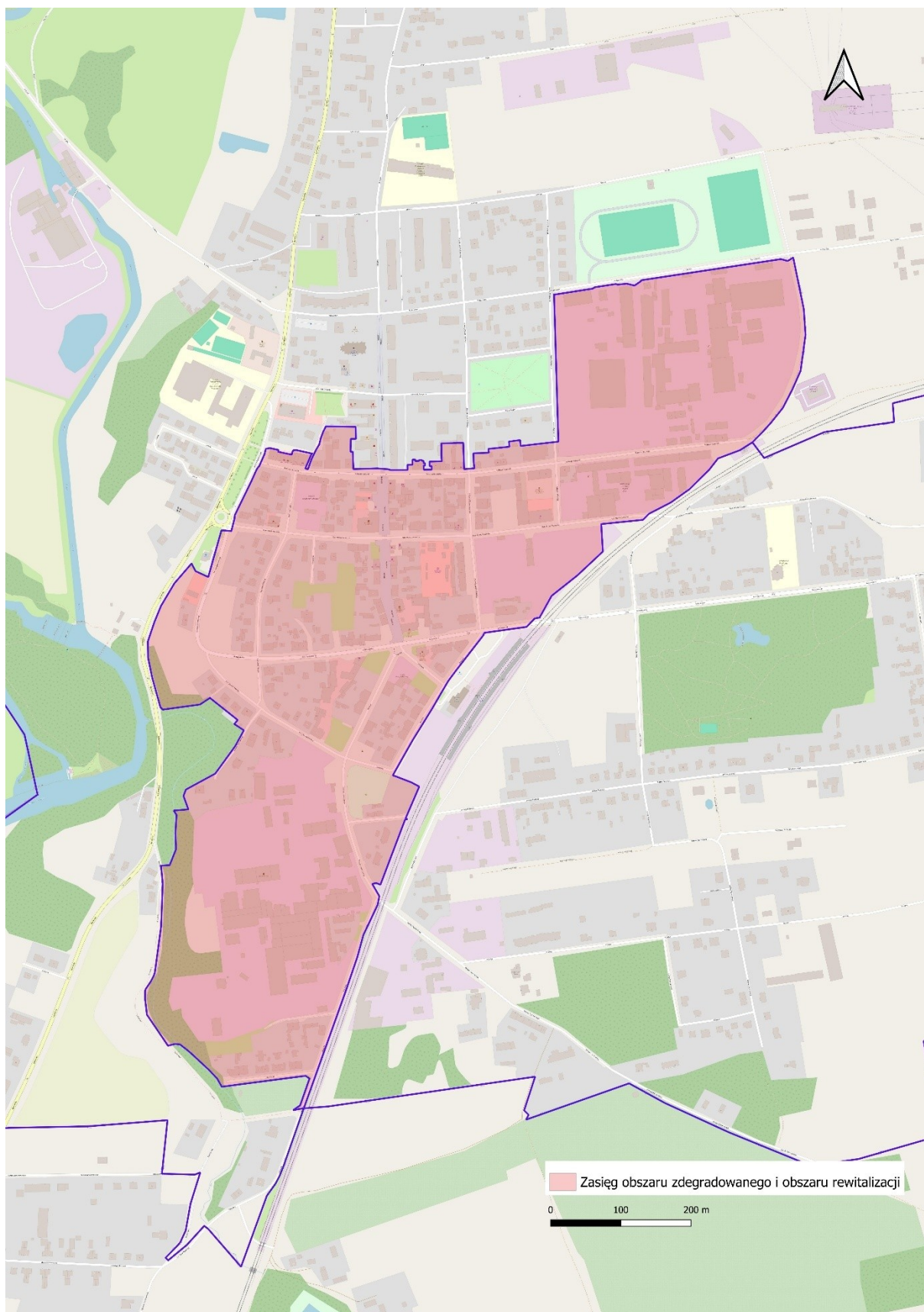
Tabela 22. Wartości danych wyjściowych wykorzystanych w delimitacji obszaru rewitalizacji w gminie Pieńsk

Sfera	Dane wykorzystane do obliczeń	Gmina Pieńsk	Pieńsk Centrum
Sfera społeczna	Liczba ludności (2023 r.)	8218	1387
	Zmiana liczby ludności w % w latach 2023/2019	-4,39	-7,58
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w 2023 r.	2187	374
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności w 2023 r.	27	27
	Zmiana odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności % w latach 2023/2019	6,42	5,08
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w 2023 r.	39	18
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 osób w 2023 r.	0,47	1,30
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności w 2023 r.	49	15
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 osób 2023 r.	0,60	1,08
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2023 r.	19	9
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej choroby na 100 osób w 2023 r.	0,23	0,65
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu w 2023 r.	5	4
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu na 100 osób w (2023 r.	0,06	0,29
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu bezrobocia w 2023 r.	62	21
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu bezrobocia na 100 osób w 2023 r.	0,75	1,51
Sfera gospodarcza	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (2024 r.)	614	101
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w 2024 r.	7,5	7,3
	Zmiana liczby osób fizycznych	-5,4	-4,7

Sfera	Dane wykorzystane do obliczeń	Gmina Pieńsk	Pieńsk Centrum
	prowadzących działalność gospodarczą w % w latach 2024/2019		
	Liczba podmiotów gospodarczych w REGON w 2024 r.	696	114
	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w REGON w % w latach 2024/2019	-3,2	-7,3
Sfera środowiskowa	Odpady azbestowe (kg) do likwidacji ogółem w 2024 r.	319 698,6	4 142,7
	Odpady azbestowe (kg) do likwidacji ogółem na mieszkańca w 2024 r.	38,90	2,99
	Liczba budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi w 2024 r.	1286	594
	Liczba budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi na 100 osób w 2024 r.	16	12
Sfera funkcjonalno- przestrzenna	Lokalizacja terenów zielonych na terenie gminy (parki, skwery)	tak	tak
	Lokalizacja miejsc, gdzie realizowane są usługi z zakresu aktywizacji społecznej na terenie gminy (biblioteki, świetlice, obiekty kultury)	tak	tak
Sfera techniczna	Długość dróg gminnych do modernizacji (skala zjawiska)	13,68	0,72
	Udział dróg gminnych do modernizacji w relacji do długości dróg ogółem (natężenie zjawiska)	31,3	17,5
	Liczba budynków/ obiektów zabytkowych komunalnych do remontu w jednostce delimitacyjnej (skala zjawiska).	1	1

Źródło: opracowanie własne

Mapa 3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Pieńsk

Źródło: opracowanie własne

Istotne znaczenie obszaru rewitalizacji dla rozwoju gminy Pieńsk wynika z lokalizacji funkcji usługowych związanych z administracją (Urząd Miasta i Gminy), kulturą (Dom Kultury) oraz funkcji gospodarczych (targowisko, tereny hutnicze).

Ponadto na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są ważne obiekty historyczne i obiekty dziedzictwa kulturowego Pieńska, które związane są z hutnictwem.

Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pieńsk na obszarze rewitalizacji znajdują się obszary objęte ochroną konserwatorską:

- układ urbanistyczny Pieńska obejmujący osadę przemysłową rozwiniętą około 1860 r.,
- teren Huty Szkła przy ul. Dąbrowskiego w Pieńsku.

W Strategii Rozwoju Gminy Pieńsk na lata 2021-2025 zdefiniowano Cel strategiczny 3. Tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju turystyki, rekreacji, sportu i życia kulturalnego w Gminie oraz budowanie pozytywnego wizerunku na arenie międzygminnej i międzynarodowej. Pod tym celem ujęto Cel operacyjny 3.2. Budowanie pozytywnego wizerunku gminy na zewnątrz oraz budowa tożsamości regionalnej mieszkańców gminy, w ramach którego określono działanie pod nazwą „Rewitalizacja miejsc zdegradowanych poprzemysłowych”. Działanie to odnosi się do terenów zlokalizowanych bezpośrednio na obszarze rewitalizacji.

W latach 90-tych XX wieku nastąpiło załamanie przemysłu szklarskiego w Pieńsku. W 2011 roku teren dawnej huty przy ul. Dąbrowskiego w Pieńsku został przejęty przez Gminę Pieńsk. Na tym terenie zlokalizowanych jest około 30 obiektów, z których większość objęta jest ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. W Gminnym programie opieki nad zabytkami Miasta i Gminy Pieńska na lata 2022-2025 założono adaptację byłej huty szkła na cele kulturalne.

10. Spis map, tabel i wykresów

Mapa 1. Podział delimitacyjny gminy Pieńsk.....	7
Mapa 2. Podział delimitacyjny miasta Pieńsk.....	8
Mapa 3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Pieńsk.....	38
Rysunek 1. Schemat określania koncentracji problemu poprzez standaryzację danych.....	9
Rysunek 2. Schemat określania koncentracji ogółu problemów poprzez sumowanie wystandaryzowanych danych.....	10
Tabela 1. Podział delimitacyjny gminy Pieńsk.....	6
Tabela 2. Lista wskaźników wykorzystana do delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....	11
Tabela 3. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z depopulacją.....	13
Tabela 4. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze starzeniem się społeczeństwa.....	14
Tabela 5. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z ubóstwem.....	15
Tabela 6. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z niepełnosprawnością.....	16
Tabela 7. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z długotrwłą lub ciężką chorobą.....	17
Tabela 8. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z uzależnieniem.....	18
Tabela 9. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska bezrobocia.....	19
Tabela 10. Suma wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej określająca koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieńsk.....	21
Tabela 11. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z niską przedsiębiorczością.....	23
Tabela 12. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze słabą kondycją lokalnych przedsiębiorstw.....	24
Tabela 13. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z występowaniem odpadów azbestowych.....	25
Tabela 14. Wyniki standaryzacji liniowej w zakresie występowanie budynków z lokalami ogrzewanymi piecami węglowymi.....	26
Tabela 15. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z dostępem do terenów zieleni.....	27
Tabela 16. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z zakresem dostępności do miejsc aktywności społecznej.....	28
Tabela 17. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze złym stanem technicznym obiektów zabytkowych.....	29
Tabela 18. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego ze złym stanem technicznym obiektów zabytkowych.....	30
Tabela 19. Suma wystandaryzowanych wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej.....	32
Tabela 20. Suma wystandaryzowanych wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej – posortowana.....	33
Tabela 21. Suma wystandaryzowanych wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej.....	34
Tabela 22. Wartości danych wyjściowych wykorzystanych w delimitacji obszaru rewitalizacji w gminie Pieńsk.....	36